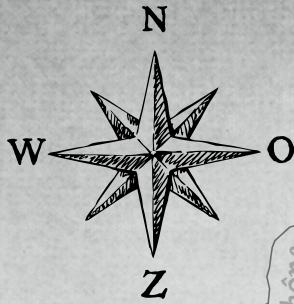

EUROPA
1570

FRANKRIJK

Alpen
PIËMONT-
SAVOYE

MILAAAN

REPUBLIEK
VENETIË

Venetië

OTTOMAANSE RIJK

Castello Alto ★
Turijn

Milaan

Mornas

Avignon

GENUA
Genua

Firenze

Adriatische Zee

Marseille

PAUSE-
LIJKE
TOSCANE STATEN

CORSICA

Rome

Napels

SARDINIË

NAPELS

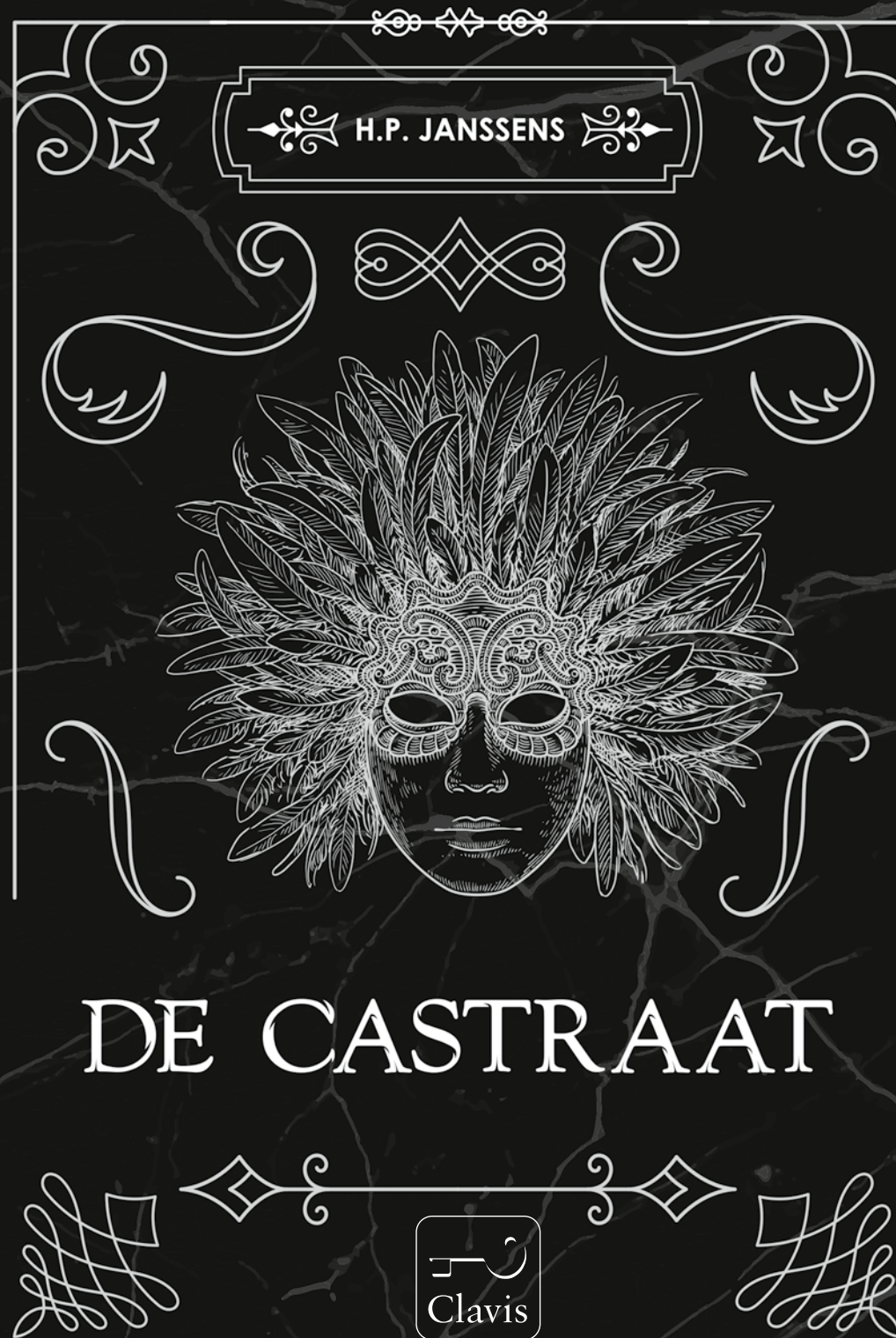
VENETIË

Achteraan in dit boek
is een verklarende
woordenlijst opgenomen.

H.P. Janssens
De castraat
© 2021 Clavis Uitgeverij, Hasselt – Alkmaar – New York
Omslagontwerp: Studio Clavis
Trefw.: zestiende eeuw, castraatzangers, Venetië, homoseksualiteit
NUR 285
ISBN 978 90 448 4234 0
D/2021/4124/154
Alle rechten voorbehouden

www.clavisbooks.com
www.hpjanssens.be

*'I thought I saw the devil this morning
looking in the mirror'*

uit 'I'll Be Good' van JAYMES YOUNG

*'I'll tell you my sins
and you can sharpen your knife'*

uit 'Take Me to Church' van HOZIER

Mijn naam is Louis ... Louis Dubois, om volledig te zijn. Het is mijn doopnaam, de naam die mijn ouders me gegeven hebben. Ik denk niet dat mijn ouders lang over die naam hebben nagedacht, want een banalere naam is nauwelijks denkbaar. Spreek een Fransman aan en je hebt één kans op tien dat hij Louis heet. En dat gecombineerd met wat zo ongeveer de meest voorkomende achternaam moet zijn: Dubois – Van het Woud. Een nederige Franse naam, hebben mijn ouders misschien zelfs gedacht, perfect voor iemand zonder titels, zonder landerijen en zonder grote vooruitzichten.

Mijn leven is niet bepaald een aaneenschakeling van spannende gebeurtenissen, maar dat geldt voor alle leerlingen in dit Instituut. We leven allemaal volgens dezelfde dagelijkse routine, van de ochtend tot de avond, week na week, maand na maand, jaar na jaar. Bij mijn weten hebben we hier maar één leerling wiens leven af en toe opwindend is en dat is Salvatore. Maar de opwindende die Salvatore nastreeft, is geheim en bovenal levensgevaarlijk, dus daar pas ik liever voor.

Salvatore is de oudste leerling in het Instituut en daarom vindt hij zichzelf een hele kerel. Salvatore blijft verwaand aan de kant staan als we moeten helpen bij de grote schoonmaak en hij stopt huishoudster Anna geld toe, zodat hij in gebleekte hemden met gesteven kragen kan rondlopen. Zo'n kerel dus. Veel leerlingen zijn onder de indruk van Salvatore's dikdoenerij, maar ik niet. Het enige waar ik hem om bewonder, is zijn fantastische stem. Salvatore heeft de mooiste zangstem van alle leerlingen – hoog en vol en zuiver – en zijn stem zal nóg beter worden, zeggen de maestri. Omdat zijn stem bijna volledig ontwikkeld is, is Salvatore op dit moment ook de enige

leerling die zeker weet dat het bij hem niet meer fout zal lopen. De loden last die dan van je schouders valt ... ja, daar dromen we allemaal van.

De kans dat het fout loopt, is groot. Zowat één op de drie leerlingen haalt het niet, en daar sta je dan met je hoop, je dromen en je ambities. Je overleeft het slagerswerk, je werkt je jarenlang uit de naad om de hoge verwachtingen in te lossen en plots, zomaar, is het afgelopen ... *totalmente finito*. Je haalt de hoge noten niet meer, of de lage, of je kunt gewoon geen toon meer houden. Al die jaren van toewijding en eindeloos oefenen, al het lesgeld dat je ouders of je beschermheer hebben betaald, al die dromen die je hebt gekoesterd ... het is allemaal voor niets geweest. Het is alsof je aan de rand van een ravijn staat en de grond onder je voeten afbrokkelt terwijl je ernaar staat te kijken.

Ik herinner me Leandro. Ik was pas enkele maanden in het Instituut toen ze Leandro op een ochtend in de stal vonden, zijn beide polsen doorgesneden. 'Geen stem meer ...' fluisterden de leerlingen onder elkaar, 'geen stem meer.' Ik begreep toen nog niet wat 'geen stem meer' inhield, want de dag ervoor had ik Leandro heel zeker horen praten, maar intussen weet ik het wel. In de jaren daarna overkwam het ook Karl, een Duitse jongen, en Lorenzo en Filippo. Tot zelfmoord heeft het godzijdank – tenminste, voor zover ik weet – niet meer geleid, maar elk vertrek voelt aan als een overlijden. Jarenlang heb je samen geleefd en gestreefd naar het allerhoogste, maar als het verdicht valt, verlaat je binnen twee weken het Instituut. De beslissing is onherroepelijk en alle contact wordt definitief verbroken. Wie moet gaan, heeft immers geen boodschap aan het geluk van de achterblijvers, en wie mag blijven, weet liever niet in welk leven de verstotene terecht komt. Lorenzo is de enige leerling die zijn semester toch nog heeft afgemaakt, maar dat was omdat zijn vader rijk was en genoeg van Lorenzo hield om toch nog een tijdje geld in een bodemloze put te gooien. Lorenzo zingt naar het schijnt ook nog steeds, maar niet voor ons soort publiek. Ons soort publiek betaalt namelijk niet voor middelmaat.

Voorlopig zijn er geen aanwijzingen dat mijn stem het zal begeven, maar toch ... elke ochtend is het weer spannend. Het is het laatste waar ieder van ons aan denkt voor hij 's avonds in slaap valt en het eerste nog voor hij 's ochtends zijn ogen opent: *is mijn stem er nog?* Er is geen enkele leerling die bij het ontwaken niet benauwd zijn keel schraapt en niemand is zo onvoorzichtig om een woord te spreken voor hij gegorgeld heeft met warm honingwa-

ter. Zelfs na dat gorgelen werkt ieder voor zich nog een reeks ademhalings-oefeningen af en pas dan worden voorzichtig de toonladders aangevat, te beginnen met de lage, daarna de hogere en ten slotte, met bonzend hart, de allerhoogste. Tegen de tijd dat we aanschuiven voor het ontbijt, weten we exact hoe het zit met onze stem: prima – goed genoeg – zwakjes, maar niet zorgwekkend – zwak, en dat misschien al meerdere dagen op rij. In het eerste geval vloeit de verstikkende spanning eindelijk weg, in het laatste geval hou je er rekening mee dat je wereld elk moment kan instorten. Je verbergt je angst voor de andere leerlingen, maar in je hoofd overloop je als een gek de mogelijke verklaringen voor het drama dat je getroffen heeft: een slechte nachtrust – heesheid, te wijten aan de voor- of najaarsmist – de verraderlijke tocht waar je gisteren in gestaan hebt – een beginnende verkoudheid, misschien zelfs een stevige griep ... Alles, werkelijk alles voldoet als uitleg, zolang de oorzaak maar niet bij je stembanden ligt en de verzwakking van voorbijgaande aard is. Door mijn late behandeling ben ik bovendien een risicogeval en om me mentaal al voor te bereiden op het allerergste, controleer ik elke ochtend en avond of ik misschien toch snor- of borsthaar ontwikkel. Voorlopig is er hooguit wat dons te bespeuren, maar God sta me bij als ik op een dag tóch een echte haar ontdek ... Haar is overigens geen oorzaak, maar een gevolg, dus afscheren of uittrekken heeft geen enkele zin. Als het haar er is, heeft het verval maanden geleden al ingezet en is je lot bezegeld.

Niet alleen het mogelijke verlies van mijn stem baart me zorgen ... er is ook die andere, haast even grote vrees: het verlies van mijn lesgeld. Ik weet dat de bisschop bereid is geld te investeren in een beloftevolle onderneming, maar op termijn moet het wel renderen. Intussen heeft mijn opleiding hem al handenvol geld gekost en ik heb werkelijk geen flauw idee hoe hij die investering ooit denkt te kunnen terugverdienen. Misschien rekent hij op een aandeel in wat ik later met optreden ga verdienen, maar dan moet ik eerst mijn opleiding afmaken – wat nog aardig wat gaat kosten – en verder is het onmogelijk te voorspellen hoeveel optredens ik zal geven en tegen welk tarief. Dat zijn heel veel onzekerheden, zeker als je weet dat de bisschop absoluut geen gokker is. Zo bekeken is het dus helemaal niet onmogelijk dat de bisschop op een dag wakker wordt, de voor- en nadelen van mijn scholing nog eens op een rijtje zet en vervolgens beslist dat het welletjes is geweest. Dat zou zomaar kunnen ... Als ik daaraan denk, draait mijn maag zich om.

Zoals ik al zei, leven we in dit Instituut dag en nacht samen, niet alleen leerlingen, maar ook maestri. Momenteel zijn we met z'n negenentwintigen: één direttore, vijf maestri, veertien leerlingen in de vijf lagere jaren en negen leerlingen in de vijf hogere jaren. Het verschil in aantal tussen de leeftijdsgroepen is te verklaren door de uitval waarover ik het eerder had: een stem die het jammerlijk laat afweten of lesgeld dat niet meer betaald wordt. Willen maar niet kunnen of kunnen maar niet mogen ... ik ben er nog niet uit wat ik het ergst zou vinden.

Alle leerlingen en maestri eten driemaal daags gezamenlijk. Het lesgeld is hoog, maar onze maaltijden zijn goed. Op feestdagen wordt de tafel bovendien gedekt met een fluwelen loper en kandelaars, en is het serviesgoed niet van tin, maar van porselein en kristal. De borden, glazen en het zilveren bestek dragen de sporen van vele jaren gebruik, maar toch voelen we ons bijzonder wanneer we aan zo'n mooie tafel mogen aanschuiven. De maestri zeggen dat dit een goede voorbereiding is voor later, wanneer we zullen aanzitten bij chique diners en soupers, omringd door notabelen en aristocraten.

Direttore Placido en maestro Simone zijn gehuwd en op feestdagen zitten hun echtgenotes mee aan tafel in de grote eetzaal. Signora Luigia, de vrouw van maestro Simone, is een mooie vrouw en heel wat leerlingen zitten bij zo'n gelegenheid stiekem naar haar te kijken. 'Die kan mij krijgen, zeker weten,' zucht Emilio dan om het halfuur met een smachtende blik op de signora, waarop Aristide veelzeggend met zijn ogen rolt en Salvatore droog opmerkt dat Emilio wel eerst het vuil uit zijn oren en onder zijn nagels vandaan moet krabben, als hij ooit een poging in die richting wil ondernemen.

We lachen hard om zulke opmerkingen, want we weten dat Salvatore meer verstand van vrouwen heeft dan Emilio, Aristide en ik samen, ook al is hij zelf alleen geïnteresseerd in mannen.

Salvatore, Emilio, Aristide en ik zijn de oudste leerlingen in het Instituut. Van ons vieren ben ik de jongste, Salvatore is de oudste, Emilio en Aristide zitten er ergens tussenin. Omdat we al meer dan zeven jaar van de ochtend tot de avond met elkaar optrekken, weten we perfect wat we aan elkaar hebben en verstaan we elkaar met een half woord of een blik. Het huisreglement bepaalt dat wie zeventien is op feestavonden zonder volwassen begeleiding naar Castello Alto mag, dus wanneer zo'n gelegenheid zich voordoet, gaan we ook met z'n vieren op stap.

Silvesteravond bijvoorbeeld was een memorabele avond – tenminste, voor zover ik me kan herinneren. We hadden elkaar dagenlang zitten opjutten, dus toen het eindelijk zover was, waren de verwachtingen hooggespannen. Wat ik zelf precies wilde, daar was ik nog niet uit, maar Emilio wilde ten minste één meisje kussen. Aristide wilde vooral drinken en daarnaast zo veel mogelijk meisjes kussen. Salvatore legde de lat het hoogst: hij wilde drinken, dansen en als het even kon nog wat meer dan alleen maar kussen. Omdat we weten dat Salvatore meestal krijgt wat hij wil en hij het gevaar bovendien graag opzoekt, hebben we de hele weg naar Castello Alto op hem ingeprept – dat hij zich bij God toch maar fatsoenlijk zou gedragen, dat hij zijn mooie handen alleen op meisjes mocht leggen, dat hij met zijn ketterse gedrag de reputatie van dit Instituut niet aan gruzelementen mocht slaan! Uiteraard lachte Salvatore ons vierkant uit. Hij zou zelf wel uitmaken op wie en waar hij zijn handen zou leggen en bovendien, elke kroegloper zou vanavond zo dronken zijn dat hij zich morgen onmogelijk nog kon herinneren wat Salvatore wel of niet had gedaan!

Het was koud toen we door een knisperend laagje sneeuw de heuvel afliepen, maar onze gezichten gloeiden en we lachten aan één stuk door. Castello Alto telt met moeite drieduizend inwoners, dus het aantal kroegen die niet compleet goor zijn, is beperkt. Emilio stelde voor om het feestje in te zetten in De Vergane Glorie, een dranklokaal dat acceptabele wijn voor een acceptabele prijs schenkt. Toen we eenmaal aangeschoten waren en het niet echt meer uitmaakte wat we naar binnen goten, konden we verkassen naar Den Drogen Lever, waar de wijn van beduidend mindere kwaliteit is,